

ACC. N:R M. 16770: 1-28.

Landskap: Skåne
Härad: Öxie
Socken: Östha gräve
Uppteckningsår: 1967

Upptecknare: Gunilla Kjellman
Berättare: Anders Andersson
Berättarens yrke: stativskarl
Född år 1883 i Östha gräve

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

När den nya tiden kom till bygden. L.V.F. 73.
s. 1-28.

Skriv endast på denna sida.

Regist. M. 16770.

FOLKLIVSARKIVET

Institutionen för folklivsforskning
vid Lunds universitet

Stadens betydelse s. 1, umgänget s. 1, sättet att handskas
med pengar s. 2, butikerna s. 2, byskänning o älders-
mannagille s. 2, beträffning s. 2 o 3, gödselutskrivning s. 4,
omläggning av jordbruksproduktionen s. 4 o 5, märkning
o dikning s. 5 o 6, jordbruksredskapen s. 6, 7 o 8, väg-
hållningen s. 9, järnvägen s. 9 o 10, postgången s. 10, bi-
näringer m.m. s. 11, byggnadssticket s. 11, kemireddningen
s. 11, 12 o 13, kungärdet s. 13 o 14, nya makarna s. 14, ord-
ordningen s. 14 o 15, möjblint s. 15-20: höstgillet s. 17,
stå katten ur kunnan s. 18, slädpartier s. 19, jullekar
s. 19 o 20; förhållandet bränder-hembrukare s. 21, källningar
o tryckarkar s. 21, visböcker m.m. s. 22, vidokelpetre
s. 22, skoldanslutningar s. 23, kyrkoesamheten s. 23 o 24,
Vagrarningen s. 24 o 25, Möllningen i Ö. järnie s. 26,
dagsvaka hos prästen s. 26, "stygka stia" s. 27, kridgä-
darna för s. 27, dagsvaka för att få sitta på stia s. 27.

Anders Andersson är bror till Anna Andersson
(uppteckning M. 16769). Han flyttade från Ö. Grenie
vid 18 års ålder. Som pojke och ungdom hjälpte han
till på granngården, Jönssons gård (nr 9 i Ö. Grenie),
och har många minnen från denna tid. Han har
även minnen från sitt föräldrahem, ett skräddarhem
i byn. Uppteckningarna gäller i allmänhet hans
Ö. Grenie-tid. Et omkring 1900 lämnade han byn.

Riksdagsman Dahm var en stor imitatorägare
till järnvägen. (1897-1898)

Sedan järnvägen kommit till, fick sten var
berömd. Innan järnvägens tid brukade Anders för
ganska blipps kunderna med stora skräddaraxlar. Sedan
blev det naturligt, att äka käj till beruaren i sten.

Det förekom inte något direkt umgänge mellan
stads- och lantbefolkningen, ej heller förekom det um-
gänge mellan heroskup och bönder.

När Anders var liten, fanns det en gammal

rik man, som hade så litet respekt för sina plågar,
att han ibland kände pigan med genkumorsredan.
Men sedan spelade han bort sin förmögenhet.

Tjänstefolk föru hade mat och logi och lön. Men
det fanns inga rena naturstämor. När Anders var
10 år och tjänade hos Jönssons hade han 25 kr,
full kost och litet kläder (byxor, tröskor och skjorta). Han
arbetade där, när han var för fjärde skolan.

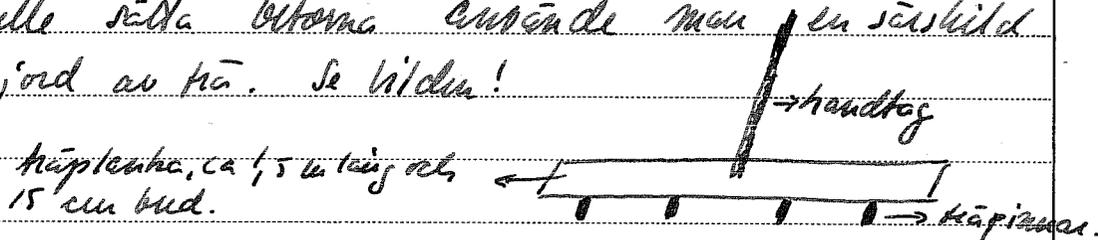
När Anders var liten, fanns det 2 butiker i byn,
Sjögrans och Malustörns. Sjögran kunde inte skriva,
så han undertecknade med sitt bönärke. Han for
till stan med häst och vagn och hämtade varor.
Butikerna låg i 2 gamla hus mitt i byn.

Vårken bystämma eller äldermannsställe har förskan-
nit i Ö. juni under Anders livstid. Kommunesty-
man sköttes mest av lantbrukare.

Anders erinrade sig, från det han var en 6 å
7 år gammal, hur de förfar, när de först råkade

beton. Det var ju en gård i östra frierie, men han
minns inte ritken. Först "bolkade" de upp en
färd med "är" (ärder). Man gick till råja ungefär,
som när man skulle sätta potatis d.v.s. man körde
upp en liten jordvall. Sedan körde de över på jord-
vallen med en kumla. Trummen drogs för hand. Vid
trumbingen blev "bolkad" lika platt i konturen. När
man skulle sätta betona använde man en särskild
apparat, gjord av trä. Se bilden!

Käplanka, ca 1,5 m lång och
15 cm bred.

Vid sättningen av betona klyckte en manlig person
mer plunkan i "bolkad", så att de 4 pinnarna bildade
4 hål. I dessa hål satte sedan kvinnorna ner
käftarna (ca 7 st i varje hål), sedan räpsade de i lag
hållna med handen. När Anders var ca 10-11 år
konstruerades en slags sättmaskin för betona. Den bestod
av 2 kumlar, som drogs av häst. Den var konstruerad

för kungig jord. I beträffningen började man inte, det gick att sätta beten i glatt jord, som man gör numera. De sätte man dem alltid i en botten.

När Anders var liten körde bröderna ut gödseln från sina gödselstallar i små vagnar och fördelade gödseln i flera små ställen på hädeslotten. När Anders var ca 10-11 år lastade de gödseln på större vagnar och spridde ut gödseln direkt från vagnarna. Sedan gick de själva ut gödseln på sina ställen. Anders trodde, att maskinell gödselspridning inte började förrän omkring 1940.

För delade de upp jorden i 7 lotter, korn, havre, råg, vete, klöver, blandsäd och häde. I häden såddes "föresäd". Den betydde korn av, inmen den var mogen. Töre kom nog av, att djuren stod hindrade på häden, trodde Anders. Man sade "före hästen"; "före kon". Det betydde att tjuda hästen och

kon. Träden församling, när Anders var ca 16 år.

För gammal det man får i Ö. greve. Det var
ut om godis till församling, så man tjuckade dem
på vägkanten. På lördagarna klipptes församling. Allt
eftersom textilindustrin har gått fram, har det bli-
vit mindre behövligt med fjös. Man kunde och
sparna själva till alldeles i slutet av 1800-talet.
Men på sömliga ställen fortsatte de ännu längre med
det.

I slutet av 1800-talet hade lantbrukarna mest
svin till husbehov, kanske något till byns behov också.
Varje husman hade sin lilla gris.

Så länge Anders kunde minnas, hade de
shicket mjölk till mejerierna i Ö. greve. Omkring
1914-15 började mjölkassistenter gå omkring och kontrod-
lera mjölkproduktionen.

Boarna började, när Anders var ca 6 år.

Det märktes lite grann, när Anders var liten.

Det slutade, när Anders var 6 à 7 år. De fick
store djurbesättningar och man gjödsel de, så de
inte behövde mägla åkrarna längre.

Det var mer sankt i Ö. greve för. Dikningen
förekom i slutet av 1800-talet. Anders kom ihåg
dikningen i Mällevången, när han var ca 16 år. De
första täckta dikena bestod av skudiken. Man
grävde djupa rännor och fyllde med stenar (ej på
sinn) och täckte med gräs, för att inte jorden
skulle falla ner. Anders minns sig ett sådant
stendike på Skinebo (nr 12 i Ö. greve) från sin
tidigaste barndom. På Hånstorps kungsgård var
dikade de, när Anders var liten.

^{öbättre} Dantbrukare Jämsar, där Anders arbetade, köpte
nya plöjar, när Anders var ca 15 år. Men Anders
kom inte ihåg, var han köpte dem.

Hos Jämsars stog en man länghalen med
plejel (slaga). Länghallen användes till kottäckning.

På utkastängarna hade alla hälsat på.

Innan ängväskornas kom, hade de vandringsverk, som hästarna drog genom att gå runt. Vandringsverken kom före Anders tid. Men en del höll fortfarande på med att trösk med stega. I synnerhet torparna höll på med stegtröskning ganska länge. Ängtröskan skaffades nog allra först av Månstrops kungsgård. Den tröskte för i egenom i Anders barndom. Tröskarna bildade tröskbolag. Bolagets medlemmar var ^{kassören} ~~kassören~~ ett år var, och stötte till bolagets finanser.

Anders minade mig, hur de gick till rajs hos gränsarna, när de skulle skilja säd och agnar åt. Med en "rixa" (räfsa) och en grep skilde de halmen från sädesaxen. Sedan stog de sädesaxen mot rajsarna med stora träskoffor. Agnarna var så lätta, så de föll ifrån kornen, innan de nådde rajsarna. Man sopade upp agnarna från golvet. Den skulle djuren

ACC. N:R M. 16770:8.

8
FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

ka. Sädskornas fjäll var vid väggarna och samledes
där. Men sädskornen blev inte riktigt rena från
agrar genom denna procedur. De revades ännu
en gång i en maskin, kallad harpa. Denna var
gjord av trä och drevs för hand. När harpan
revades runt, abströds luftdrag, genom vilket de
restående agrarna flög ifrån sädskornen och föll
mer på golvet. Men sädskornen rann rätt och
lugnt ner i jämn ström på ett underligt sätt.
Senare kom en bestmaskin, som var sam-
mankopplad med en harpa och drevs med hand-
kraft. Den bestod av 4 säll, som arbetade ihop
var sitt håll. Genom denna maskin sällades
agarna mycket effektivt bort från kornen. ^{agarna} De
flög ut i luften och föll mer på golvet, men säd-
skornen samledes upp, när de passerat sällena.

Den brukarsimerns gick på lantmannaskolan. Tidningen
och böcker lärde de sig nog inredt ut.

Varje lantbrukare hade sitt vägstycke, som skulle underhållas, dels ett stycke på landsvägen, dels ett på byvägen. Man markerade de olika vägstyckena med märken av trä eller sten. På dessa skrevs namn och nummer. Men när cyklarna kom, blev det farligt med dessa märken, för hämpornas kunde lätt gripa fatt i dem. Man slog sten till vägarna på vintern.

Cyklar hade funnits, så länge Anders kunde minnas. På jämsoms gård kom det första vagnen på 1910-talet.

Järnvägen färdig byggdes 1897 och invigdes 1898. "Det kom en hel del inflyttande i byn sedan järnvägen kommit. Det blev en del affärer. Tegelbruket blomstrade upp, Cedersgrens diverseaffär och hotellid. Det blev inte riktigt några nya lantbrukare. Olof och Nils Wilén satte upp spannmålsaffär strax efter järnvägen kommit. De hade timmer och spannmål. Den nya

Smedjan kom i början av 1900-t. Den gamla låg vid skivan bortåt Welins gård (nr 1 i Ö. järvie). Husen på Willievägen kom inte omedelbart efter järnvägen. (De kom på 1910-talet). På den tiden skulle alla gå och se på hägen på lördag- och söndagskvällarna. Höllwägen var det en Mäster Allehandas, som tog ärenden för folk. Sedan kom järnvägen och kängde ut honom.

Postmannen gick och hämtade posten i Vellinge vid järnvägsstationen. Sedan lämnade han kidingar och post hos handlarna och folk gick till affärerna och hämta posten. Eller så gick de till postmannens bostad i Yordholmen och hämta den där. Sedan järnvägen kommit till Ö. järvie, kom posten med hägen hit, och folk gick hämta den på stationen. Något senare kom utbärning av post.

När Anders var liten, bodde det 2 stycken

män mitt i byn, som gjorde klochar och hästbjällror.
De hade det som biförtyg och hobby. Sedan
flyttade de till Halmö.

Spannmåls-handlaren O. Ullin i Ö. järvic var lant-
brukare som, men lämnade tillslutligen med sin
bror lantbruket och öppnade timmer- och spannmåls-
affärer i Vörjan av 1900-talet. Olof Ullin var
även arkitekt (Han har ritat skolan och flera hus i
byn). Men affären gick inte så bra, så senare skaffade
han sig jord igen.

När Anders var helt liten, bröjades de med
spåntak. Pappak. kom något senare.

Ålundalen (nr 12) ombyggdes när Anders var 6 år.
Fär. Skänkebros (nr 14) har restaurat. Bormingsplången
är den gamla.

Bättre lottade människor köpte jättor. Hos
Anders hade de inte det.

När Anders var ca 13 år, gick de till gar-

linn i hans hem. Yrman hade de bara kappor.
På gårdarna hade de långgardiner. Anders erinrade
sig, att det kom folk i betona från Småland,
när han var ca 10 år. De hängde upp gardiner
för fönstren. Det brukades inte hos arbetfolk på
den tiden, så de ansågs litet högfärdiga. "Det
var konstigt," sa Anders mor. "De äger ingenting,
men nog ska de ha gardiner."

På gårdarna hade de utvändiga linnen för
fönstren, för att folk inte skulle kunna blicka sig
in. På kvällarna drog de ner ett slags stäjjalusier
för fönstren. Sådana jalousier hade de i Anders hem.
Såväl i sätte kichningar och omdömsgrapper för fönstren
på kvällarna. Anders trodde, att de hade rullgardin
hos Jönssons, när han var 18 år.

Tapeter hade de alltid haft & i Anders hem.
Men det fanns folk i Ö. järnie, som bara hade kal-
kade väggar och lergole.

Öppen spis hade de hela tiden, som Anders
brödde krumma. De rökte själva korn i ugnen och
lagade mat i gryta på ugnshänder. Rökluva fide
de ca 1897 och köksspis omkring 1910.

"5 gamla tiden hade man inte glötkärl,
utan man hade lerkrukor. Krukorna bars med
vackert vävda krukband. Man hämtade ex. mjötken
i sådana krukor. Plåten kom, när jag var 7 à 8 år. De
hade en tallrik som lock på krukorna. När de kom hem,
stog de mjötken i större lerkärl med blott ut öc.
Dom kärken kallades sett."

När Anders var liten använde de mangelbräda
med rulle. Svingarna gneds med en särskild sten.
Ymsms hade en stor mangelmaskin, där trycket
abstrades av stenan. Den mangelen behöll de
så länge Anders var i Östra Jönne.

Pordvin har funnits i hela Anders livstid. Men
det användes från början till fest. Till vardags använde

Man glasade lertallrikas. Dikasi hade de alltid
kapp glas. Man hade krosskedar och knivar med
trähandtag. Gafflar hade man bara till fest. De
ät i vardagslag med knivar och förte upp
maten med en brödbit.

Hela tiden Anders var i gruv, byggde man
hemme. Anders var med om att dra en malt-
kvarn. De hade inte egen maltkvarn hos Jönssons,
utan de gick till fru Jönssons frändschelen (nr 3)
och malde.

I Anders beandorn hade de inte störsöcker. De
köpte i stället sockertoppar, som var på 2, 5 och 10 kg.
Man köps en sockertopparas, så mycket socker, som man
behövde. Man hade inte heller bitsocker i Anders
beandorn. Men de hade nigot, som hetta kaksöcker
och kläpptas med sockerting.

I Anders hem ät de stort bröd till varje
måltid, men till söndagen fick de fint bröd (siktetkaga).

På morgonen, 6-7, drack de kaffe med smörgås.
Skulle kaffe vara riktigt stark, så de skoric i
kaffehittelen. Skorian skars ut stänger. Mellan 12 och
1 ut de middag. De kunde de få kålsoppa, fläsk
eller någon stuvning. På kvällarna ut de ofta sylta
och rörelbetor och ugnsstekta potatis. De drack chicha,
mjölk och vatten.

På 1880-talet och fram till 1895 dansade
folk utomför gamla smedjan på lördagskvällarna
till dragspelsmusik. De drack chicha i spelmannens
hatt. Vem som helst fick komma dit och dansa
"både utombys och inombys". De kunde spela även
kågor där. Kågor spelades mest på söndagsafter-
middagerna. Sedan järnvägen kommit till byn, blev
det ett fullnärja att gå och titta på kågor.

För i tiden hade de ej serveriser på kaféer,
så hantverkarna passade upp. Anders Jön hjälpte till
att ta ut och rucka, andra hantverkare serverade. De

från inget betalt. Hantverkarna var berolade av
Lantbrukarna, så de ville inte be om betalning. Dagen
efter själva bjudningen blev hantverkarna bjudna
på mat och dryck.

Till de stora bonnegillena brukade folk
komma vid 2-tiden. Till middagen drack de vin.
Eftersom drack man ofta trösk på rosen eller kungäva.
Efter middagen rökte de långpipor. Gården hade
flera långpipor, som hängde på väggarna. Värden
gick själva omkring och stoppade piporna åt gäster-
na.

5 Anders hem förklarar inga stora koder. Man
bjöd bara ett par tre familjer åt gången. Man kunde
bjuda på middag, stekt fisk och bruna böner, och
kaffe efteråt. Sprit förklarar inte.

På bonnegillena dansade ofta ungdomarna i salen.
De dansade till spelmannens musik. Det var några
spelmän från Hötåta, som spelade flöjt och fiol och

Som var med på de flesta jillerna i byn.

De flesta festerna hölls, när man hade tid på sommaren.

Hos Gärssons höll de arbetsjulle eller höstajulle på arbetsfolket. "Gaj med på häst och bjöd folket till den och den dagen. Det kunde vara ända till 10 st kvinnor (binderskor) och 7 st män. De fick vi vara i folkstugan. Det var väl dock på bordet och så kom de in med litt av varje, som de skulle bjuda på. Vi fick så många snapsar vi ville ha till maten. Till kaffet drack man gott, så många ble så i skampen ibland. Det varade till ut mot kvällen. Alla var höghids-blinda. Hos Gärssons dansade de inte. På andra ställen bjöd gästerna drängar andra ungdomar och så dansade de på byn. Hos Gärssons rökte vi pipas och så kunde vi leka rista parat ut."

Tidigt i Anders beundran brände de bämm-

vin sjöta hos Gärsmas. Sedan hämtade Anders
brännvin i stenkrukor i Vellinge, då de skulle ha
kalas.

Yunnan Anders var 10 år förekom ämnen
"slå katten ur Yunnan". Det förekom vid festlags-
tid. Grängarna fick en extra fridag och så fick
de låna häst. De bjöd in flickor till lek. Flickor-
na var utsträffade med gappersmönster på mössorna
och ibland på kläderna. Det fanns ingen katt i
Yunnan. Den som slog ut "katten" kallades kung,
uppsät med följet i väg med musik och 2 för-
riddare och frögade på gårdarna, och de fick visa
upp kungen. De bjöds på smår på gårdarna.

Så länge Anders kunde minnas gick folk
till Höksta och dansade och eller gick till
Ålsåsa och tog tåget därifrån till Böheby för att
dans. Midsommarmarknaden i Trelleby hade även
bröj på för Anders tid. Där fanns karusell och före-

ställningar. Tjänstefolket fick låna häst och vagn och åka dit.

Det förhöll även städpartier under Pindus uppväxttid i byn. Dantörns ungdomarna ställde till med städpartierna och alla fick vara med, men man fick betala för att få vara med. Mitt i låget satt spelmännen (från Hötkoppa) och spelade. På kvällen anordnades dans i någon gård.

Julfester förhöll inte så mycket hos Gänsons. Husbondet och händare lekte lekar i stället. På jularna drack man och åt ihop. Annars satt husbondet för sig.

Man lekte "nördler i höna". En person tog ett antal nötter i handen och stöt fingrarna om dem, så motspelaren inte kunde se hur många nötter, som fanns i handen. Så sa den första personen "nördler i höna" och då skulle den andra personen gissa hur många nötter, där fanns. Gissade han

rätt, fick han alla nötterna. Givade han för
många nötter, fick han det öfverskjutande antalet.
Givade han för litet, fick han se den andre det
resterande antalet.

De lekte också gömma ringen på jularna. Det
företogs också ett uppdrag, som kallades "gå med
julen". "Vi tog en gräspåre och så band vi om
den en skriftlig julkänning i skänkans torn och så
slapp vi in den i andra gårdar och sprang
vår väg."

Under Anders Ö. juletid var det vanligt,
att barnen skulle ljuga ägg om prästen. Äggen
skulle vara kokta och färgade, när barnen kom för
att hämta dem. Sedan åt de upp äggen.

Hos gamla Jönssons, Anders husbondefolk, gick
det mer familjärt till än hos ~~de sonerna~~^{sonen}, sedan
denne övertagit gården. Hos gamla Jönssons åt hånare
o husbondefolk ihop på höstkvällen.

Anders kom ihåg att han körde på fotografer
i Malmö vid Dandehalsbron som pojke. De första
fotografierna han såg var några försknade bilder på en
glasvägg i Malmö.

Kafferep och föreläsningar vinnade sig inte Anders.
Sedan folkskolan kommit till (1914) anordnades större
festligheter på skolan.

Hantverkare och lantbrukare var mycket beroende
av varandra för i tiden. Vid höstetid hjälpte gärna
hantverkarna till. Men de umgicks inte och det
gav de nog vanligtvis ej heller anu.

De hade Skånska dagbladet i Anders hem. När
Anders var 5-6 år köpte de köp. Trelleborgs alle-
handla några gånger.

Det hände ibland att det kom en resande
och bjöd ut böcker, men Anders trodde inte de
köpte några. Folkskolan hade ett litet bibliotek.

Anders minnes inte gemensam sång, men därmed

att Jönssons drängar hade rikshäften i dem stor
ex. Elvira Redigan. Poesiböcker kom han inte ihåg.
Fotoalbum hade de i hans hem. Det fanns inte
mycket muntliga berättare. Hos Jönssons brukade
flickorna sitta runt lalupan i folkstuan och drängar-
na prata och sänne på gännen berätta för de andra,
var växer, som de läste.

De kunde tala om spöken och troll och lägga
yra vid dören. Men det var nog bara enkla
människor som trodde på troll. Men lyktgubbar
trodde folk på. Folk trodde, att det var spökgubbar,
som sprang omkring med lyktan.

Om det fanns en get i ladugården, sådes det,
att korna inte skulle kasta (på dödfödda kalvar). 1914
hände det i Klagshamn (dit Anders senare flyttade), att
en lantbrukare från Tegelsjö kom och hämtade en
get, för att ha den till korna av denna orsak.

Om Bolmers högar i ö. juni berättades, att en

man hade gått nitur där i snögrä. "Han gick bara runt och runt och så vände han ryggen och såg hur det låg till."

Anders mor berättade, att först skrev de i sand och kartan ritade läraren på svack kartan. (Anders mor var född omkring 1854) Sedan gick de griffeltavlor. På Anders tid hade de också griffeltavlor. De suddade ut med en korkad kartass, som hängde fast vid kartan i ett snöre. De spottade på kartan och suddade sedan med kartassens. De kunde också sudda med någon kasa. På Anders tid hade de kartböcker. De hade katekes, bibliska historis, räknebok och läsebok.

På lördagen eller söndag morgon skulle man träcka sig ren till helgen. Anders mor läst ibland lite på kvällarna. För när kyrkan full. Kvinnorna hade alltid en rit näsduk under psalmboken med sig till kyrkan.

ACC. N:R M. 16770:24.

24

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Kos Gårdsans var de tvungna att gå med på hus-
förhör Anders var med om ett gräskärl för
för barnaföderskor, innan de skulle gå in i kyrkan.
Han var med om det, när hans yngre bror var
fröjd, och han sjätte var 10 år gammal.

För i tidem tog de ej in kistan i kyrkan
utan förde den direkt hemmifrån till gravsten. Prä-
sten tog riktiga stora spredor med jord över kistan. Sam-
manstämman höllde ofta liket. Anders föräldrar stred till
hemma och folket samledes i begravningsgården. Då
Anders mor dog 1931, blev hon begravd på det
gamla stället. Men en gammal hushållerska i byn,
som dog flera år senare, begravdes i kyrkan. Cere-
monierna vid begravnigen på kyrkogården var kortare
för. 5 likrummet hängdes rita taket för fönstret.
På ett bord stred ljus och brann. På golvet var
grannar utskott och under kistan stred ett kärl med
lufttorkande medel (kan ske karbol).

ACC. N:R M. 16770:25.

"Vem som helst fick följa med på begravningen, men de som skulle få vad efteråt, blev bjudna på viljetta. Ibland kunde alla, som kom till gården, få kaffe, innan de gick till kyrkan. Men bara de som var bjudna, gick med hem och åt middag. Lachet var gästkrävt, när folket kom. Man hade litet garris utanför begravningshusets dörr och vid graven. Detta har försvunnit, men man ser det inte så ofta numera. Även ⁺ naboarna ⁺ till den avlidne kunde bli uttagna framför sitt hus och låsa de som bodde vid vägen, där begravningsföljet skulle gå fram. Man gjorde det för att visa sitt deltagande."

Det kom försämringsgäster (^{han} missivinsamlingen ^{-ny} festerlandskiftelsen) till fru Jönssons begravningshus i Ö. juni ca 1 gång i månaden och höll möte. Andras tvålde, det upphörde, när han var ca 15 år.

"Man fick lyda mer ^{för} och fick mer stycke och

25

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

26

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Det märkte man inte illa av. Man var mer religiös
före och snarare ansåg mer syndigt de än nu.
Kötte gjorde man inte och verksamhet på söndagarna
var också syndigt."

I Möllevången (en husagglomerat om
själva Ö greve bygd) fanns det ett litet
samhälle redan, när Anders var liten. Många
människor i Möllevången gick på Månstorp's kungsjord
och arbetade. Månstorp hade även tidvis hjälps av
krinnor från Göringe.

Det var inte alla vuxna personer i byn, som
var med på sockensåmmen. Anders far var ex.
inte med.

Anders minnade sig från sin tidigaste barndom,
att hans mor gick på dagverke till prästen
några dagar i veckan. De, som gick dit, fick
varken mat eller betaltning, då Herrens betalt
i stället till prästen.

4 Grynbjör (bygnus gruståll) brukade en man stå och "stryka sten" på somrarna. D.v.s. han åltade lera till sten, som sedan användes till husbygge.

5 Höllevänsan fanns en mölle till andens var 10 i 12 år gemensamt.

De odlade inte humle i Ö. järne. Vissa gårdar hade gån, som en pojke porsede.

De stora gårdarna hade fina trädgårdar. Gärsmattor hade de inte så mycket för. De små husägarna använde sina trädgårdar till frukt och köksväxter. Liket blomman sådde de också.

Vilken fastighetsägare som helst fick göra vinn dagsverken hos bönderna i "hösten" mot att de fick sätta liket potatis i böndernas jord. Detta system höll maj på till andens var 20 i 25 år.

ACC. N:R M. 16770:28.

Arbetarna på regelverket slutade 6. dagn-
arbetarna slutade 1/2 8. "Vi lyckas de slutade
mitt på dagen."

28.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND